

Adım

Yil 1995 • Sayı 7 • Gelsenkirchen Bismarck Kadınlar Çalışma Grubu

*İşgücü bekliyorduk,
insan geldi*

"Havaalanında işçi Kadınlarımız"
Mehmet Aksoy 1978

Max Frisch

İÇİNDEKİLER

Merhaba.....	3
Cumhuriyetin Kurulması ve Kadın	4
Birleşmiş Milletler Kadın Konferansı	5
Mark Mezarı	6
Gezi- Amerika	7
Bismarck Yenileme ve Güzelleştirme Programı	8
Bir Hikaye	9
Klassenkampf-Öğretmen Sevil Çimen'ile söyleşi	10
Aile ve Yaşam	11
Dinle beni oğlum!	12
Küçük Hanımefendi	13
Sağlık	14
Bir Kitap	16
Sinema	17
Tüketici Tuzakları	18
Bir kurum: Borçlular Danışmanlığı	18
Yemek- Dikiş	19
Bir kadın yazarımız- Nükhet Uzun	20
Bulmaca	21

Impressum

Yazı işleri

Zuhal özügül

Nesrin Görsev

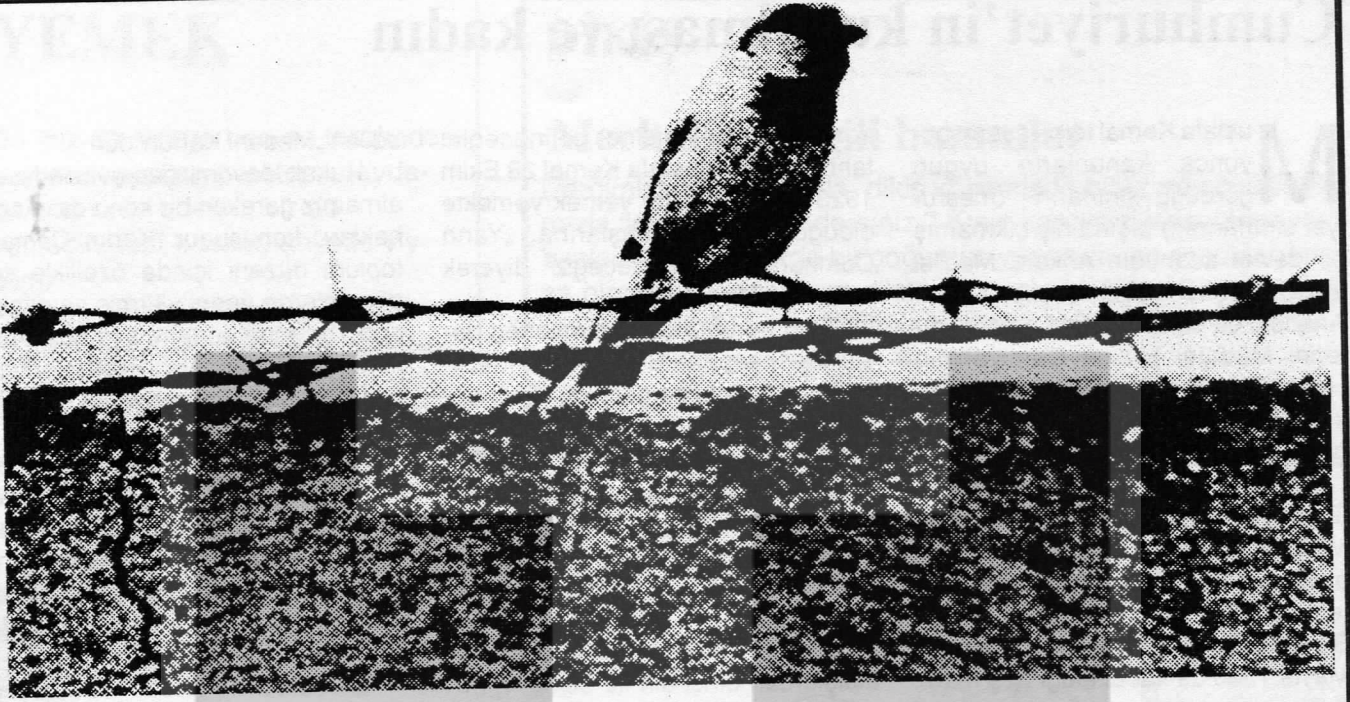
Semra Kayaçelebi

Dizgi

Kirpi- 0201-207494

Yazışma adresi

Grenzstr. 47 • 45881 Gelsenkirchen • Tel. 0209 4094129

Merhaba derken

„Sevgi yüklü bir dünyadan geliyorum!“
Dizeleriyle başlayan bir şiir yazmıştım li-
se çağlarında. Şimdi düşünüyorum da, bu
niteliği günümüzdeki yaşama yakıştırmak
oldukça zor. Keşke her gün doğan bebek-
ler, güneşe doğru baş kaldıran çiçekler,
barış ve sevgi dolu, temiz bir dünyaya
gözlerini açabilseler, keşke...
Her geçen gün çeşitli atmosfer değişiklik-
leri sonucunda, karakter değiştiren
dünyamızın insanları da ortama ayak mı
uyduruyorlar acaba? Yüksek teknolojinin
nimetlerini sonuna kadar tüketirken, her
geçen gün daha mı makinalaşıyoruz, yok-
sa medeniyet merdivenlerini tırmanırken,
son basamağı bulamamanın kaygısına mı
kapılıyoruz? Her neyse, sonuçta insan
ilişkilerinin gitgide bozulduğu, topluma
ve hatta kendi kendimize
yabancılaştığımız anıların sıklaştığı
yadsınmamalı bence.

Batılı toplumların yarattığı bireysellik
de bunun bir sonucu değil midir?
Medeni toplumun yaban otları olan biz-
ler, bunun faturasını daha ağır ödüyoruz
gibi geliyor bana. Şairin, „Yalnızlık pay-
laşılmaz, paylaşılrsa yalnızlık olmaz.“
seslenişi, ortak paydalarda buluşup, yal-
nızlıkları ve yabancılaşmayı bir nebze
atabileceğimizi çağrıştırıyor, bireyselli-
ğe inat.
Ne mutlu bize ki, sıcak Akdeniz kanı ta-
şıyoruz. Ama yeter ki batılılara kıyasla
genlerimize daha çok yerleşmiş, gele-
neksel hoşgörülü yanıtımızı bir kenara
itmeyelim.

Sevgi boyu dostluklarda
buluşmak üzere...

Mehtap Hamurcu

Cumhuriyet'in kurulması ve kadın

Mustafa Kemal tüm yaşamı boyunca kanunların uygun gördüğü sınırların (meşruyet sınırlarının) dışına hiç çıkmamış bir devlet adamıdır. Ankara Meclisi açılıp Başkanlığına seçilene dek Anadolu'da da tüm eylem ve girişimlerini Müdafai Hukuk Cemiyeti'nin Heyeti Temsiliye (Temsil Heyeti) Başkanı olarak yapmaya büyük özen göstermişti.

Meclis Başkanlığına seçilen ve bir tür Devlet Başkanı durumunda olan Mustafa Kemal ve altı arkadaşından oluşan yedi kişilik bir „Yürütme Komitesi“ni 25 Nisan 1920'de seçen Büyük Millet Meclisi, daha sonra 1 Mayıs 1920'de kabul ettiği beş maddelik bir yasayla seçilecek olan

konusunda kendisine gelineceğini tahmin eden Mustafa Kemal 28 Ekim 1923 gecesi birlikte yemek yemekte olduğu yakın arkadaşlarına, „Yarın Cumhuriyeti ilan edeceğiz“ diyerek kararını bildirdi.

Parti gurubunda benimsenen değişiklik önerileri Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu'na getirildi. Ve önerilerin tümü, biçimsel koşullar yerine getirildikten sonra „oybirliği“ ile kabul edilerek „Türkiye Cumhuriyeti“ kurulmuş oldu.

Gerçekten Cumhuriyet'in ilanı gelişmeleri izleyen dünya için de şaşırtıcı olmamıştı.

Cumhuriyet devrinde yapılan ileri atılışlardan birisi din ile devlet işlerinin birbirinden ayrılması olmuştur.

Yalnız bu o kadar kolay olmadı. Cumhuriyet'in ilanından sonra kabul edilen Anayasalarda „devletin dini islam dinidir“ kaydının konulması zorunluluğu duyulmuştur. Çünkü bazı guruplar dine dayanmayan bir Türk devletinin varlığını kabul edemiyorlardı. 1924'de halifeliği kaldırmak, Milli Eğitim alanında yeni kanunlar kabul edilerek bu alanda ileri bir adım atılmış oldu. Bununla beraber Anayasa'da devletin resmi dininin „islam dini“ olduğuna dair yine de bir kayıt kalmıştı. Bu kayıt Anayasa'dan ancak 1928 yılında kaldırılabilirdi. Bu tarihten sonra da mahkemelerde yemin şekli değişti.

Uygar dünyanın hukuk anlayışına göre yeni bir takım kanunlar kabul edildi. Bunlardan en önemlisi 17 Şubat 1926'da TBMM tarafından kabul

edilen „Medeni Kanun“dur.

Hukuk devrimi çerçevesinde ele almamız gereken bir konu da „Kadın hakları“ konusudur. Kadın Osmanlı toplum düzeni içinde özellikle son dönemlerde yerini yitirmiş ve gitgide artan biçimde horlanmaya başlamıştı. Oysa ki Osmanlı imparatorluğunun kurulduğu dönemlerde böyle bir anlayış yoktu.

Mustafa Kemal kendisini ilk gençlik dönemlerinden beri tedirgin eden bu haksız durumu, daha Cumhuriyet'in ilanından önce gündeme almış ve 1923 İzmir yolculuğunda bu konudaki anlayışını belirten konuşmalar yapmıştı.

Gerçekten 13 Şubat 1923'de yaptığı konuşmada, „Bir sosyal toplulukta iki cinsten (erkek ve kadından) yalnız biri çağdaş gereklere uyarsa, o çağdaş topluluk yarıdan çok eksiklik içinde kalır“ diyordu.

Medeni Kanun yürürlüğe girince Türk kadını da toplumda hak etmiş olduğu uygar ve eşit yeri aldı.

Ancak Mustafa Kemal'in ve Genç Cumhuriyet'in „kadın hakları“ konusundaki atılımları Medeni Kanun'un kabul edilmesiyle sona ermedi. 3 Nisan 1930'da çıkan yeni belediyeler Yasası çerçevesinde kadınlara „belediye üyelikleri için“ seçme ve seçilme özgürlüğü tanındı. Bu özgürlük, çağın ileri batı toplumlarıyla karşılaştırılabilecek kadar ileri bir adımdı.

Sonunda 11 Aralık 1934'de Anayasa'nın 10 ve 11. maddelerine yapılan bir değişiklikle „erkek“ sözcüklerinin yanına „kadın“ sözcükleri de katıldı. Seçmen yaşı 18'den 22'ye çıkarıldı. Böylece kadınlara her türlü seçme ve seçilme hakkı verilmiş oldu.

Derleyen: Özden Çağlar

Kaynak: Türk Devrim Tarihi, Dr. Toktamış Ateş, Güryay Matbaası, 1980.

hükümetin seçiliş ilkelerini belirledi.

20 Ocak 1921'de kabul edilecek olan 23 maddelik „Anayasa“nın 1. maddesi, „Egemenlik kayıtsız şartsız ulusundur“ diye başlıyordu.

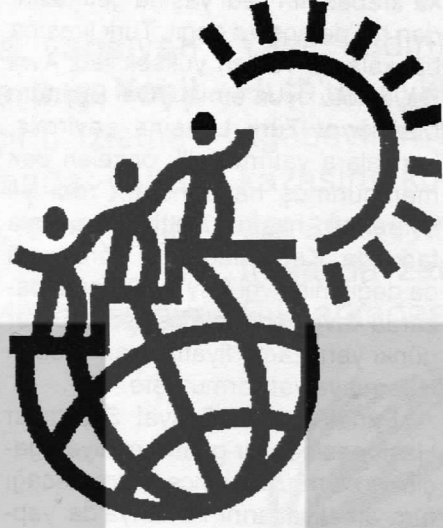
Cumhuriyet'in ilanı konusunda Mustafa Kemal'in beklediği uygun ortam, 1923 Ekim sonlarında ortaya çıktı. Hükümet buhranının çözümü

Birleşmiş Milletler'in Kadın konferansı - Pekin

Pekin'de Birleşmiş Milletler'in Kadın Konferansı 4-5 Eylül 1995 tarihleri arasında yapıldı. Dünyanın her köşesinden 36 bin kadın 4.ncü Dünya Kadın Konferansına katıldı. 3.ncüsü on yıl önce Nairobi'de yapılmıştı. Ne kadar uzun bir süre...

Peki, kadınların hiç mi işi yok, kilometrelerce yol katıdip Çin'e gidiyorlar, anlatıldığına göre bir de orada polisten kötü muamele görüyorlar.

Bu gibi konferansların amacı yaşamdaki eşitsizlikleri, olumsuzlukları, sorunları açığa çıkarmak ve bunların düzeltilmesi yönünde alınan kararların ülkelerinde yaşama geçirilmesini sağlamak. Örneğin 3.ncü Konferansta Hindistan'da kadınların durumunun çok kötü olduğu, tam bir köle muamelesi gördükleri ortaya çıkmıştı. Babaları kız çocuklarını yalnız masraf olarak düşündükleri için onları daha doğmadan öldürüyorlar. Aynı uygulama Çin'de de var. Hatta onlar nüfus artışının önlenmesi için bunu resmi politika haline getirmişler. Kız çocukları ölüme terkedi-

liyor, ya da babaları ileride bir kazanç ummadığı için daha çocuk yaşta kızları satıyorlar. İngiltere'de gösterilen bir belgesel filmde 1,5 - 2 yaşındaki kız çocuklarının, çocuk yuvalarındaki karanlık odalara kilitlendiği ve bağlandıkları sandalyelerde ölüme terk edildikleri gösteriliyor. Burada ağlaya sızlaya ve aç-susuz ölene kadar bekletilen çocuklar, daha sonra olağan biçimde ölmüş gibi gömülüyorlar. Bu açıkça kadın neslinin soykırımı... Bunu yapanlar insan mı? Ne geri kafalılık, ne canavarlık...

4.ncü Konferans'ta Pekin'de kadınların en çok üstünde durdukları konu savaş oldu. Çünkü savaş, tüm

sefaleti de birlikte getiriyor. Üzüntü, fakirlik, açlık, sakatlık ve ölüm. Ya savaş sonrası? Sosyal yaşam geri gidiyor, ülke belki yıllarca toparlanamıyor. Ve en çok acı çeken, maddi manevi zarar gören kadınlar oluyor. Savaş ülkelerini televizyonlarda görüyoruz. Kadınlar hep ağlıyor, acı çekiyor. Erkekler ise ya elinde tüfek ağzında sigara zafer işaretleri yapıyor, ya da takım elbiselerle politikacılık yapıyor.

Kadınlar her savaş sonrası çocuklarını yetiştirmek, belki sakat, işsiz kocalarını, babalarını beslemek, yurdunu yaşanır hale getirmek için kollarını sıvıyorlar. Her seferinde büyük fedekârlıklarla yıkılanları tekrar yapmak için uğraşıyorlar. Ta dünyanın başlangıcından beri söylenen „Yuvayı dişi kuş yapar“ sözünü doğrularcasına. Peki „Yuvayı kim bozar?“ İnsanlar artık bu soruyu sormazlarsa, dünyaya yaşamak için değil savaşmak için geldiklerini anladıklarında çok geç olacak mutlaka...

Mark Mezarı

Apartmanın çatı katına taşınalı beş-altı ay kadar olmuştu. Bazı ailelerle komşuluk ilişkilerine çoktan başlamıştık. Derken bir bankada memurluk yapan eşimin tayini Almanya oluverdi. Çok şaşkındık. Almanya'da yaşayan kimsemiz yoktu, henüz hiçbir Almancıyla tanışmamış, karşılaşmamıştık. Birdenbire 1983'de Almanya'dan kesin dönüş yapıp, bizim apartmanın bodrum katındaki daireyi satın alıp orada oturan aileyi ziyaret etme arzusunu duyduk. Bir sabah kapılarını çalıp isteğimi bildirdim. Sevinçle davet ettiler bizi evlerine.

Daha kapının eşiğinden adımımı atar atmaz ev düzeninin farklılığı dikkatimi çekti. Çok uzun iri yarı insanlar için olduğu heybetinden belli olan bir salon takımı, belki dört metre eninde bir dudağı yerde bir dudağı gökte, koskaca bir dolap. Büfe mi desem, kitaplık mı desem? Dolapla oturma gurubunun ortasında sanki oniki kişilik dikdörtgen masanın boduru. Üzerinde „beni yerimden kimse oynatamaz“ diye bas bas bağırın enlice bir mermer. Çok pahalı imiş bu masa. Sözde üç kişilik kanapenin bir kenarına iliştim. Benim gibi daha beş kişi yanıma oturabilirdi. Gözüm kapısı açık kalmış yatak odasına takıldı. O da ne? Bu yatakta rahatlıkla dört kişi yatar. Evde A'dan Z'ye herşey yabancıydı bize. Hepsini 7 bin mark taşıma ücreti ödeyerek Frankfurt'tan taşıtmışlar.

Tanışma, çay kahve faslı derken Avni Bey eşimin Almanya ile ilgili sorularını hep olumlu yanılarıyla yanıtladı. Anlaşılan, Almanya'da hiç sorunlarının olmayıştı. Gözleri parlıyordu Avni Bey'in Almanya'dan bahsederken. İyi kazanmış orada. Eşi Fitnat Hanım da işçiymiş. Yirmibeş yaşındaki kızı Sevgi de iyi kazanıyormuş. Yalnız oğlu Cem okula gidiyormuş. Döneli yedi yıl olmuş ama Cem Almanya sevdasından vazgeçmiyormuş bir türlü. Çok çekiyorlarmış ondan. Fitnat hanımla Sevgi yerli TV dizilerine, yerli filimlerine kavuşmanın sevinciyle hayatlarından pek memnunlar. Eğer daha kesin dönüş yapmamış olsalardı, herhalde ilk çanak anten talibi onlar olurlardı.

Avni Bey 0 km'de aldığı Ford marka arabasının yedi yaşına gelmesinden hiç de hoşnut değil. Türk lirasına bankalarda verilen yüksek faiz Avni Beye kötü oyun etmiş. Avni Bey tüm Marklarını Türk Lirasına çevirmiş, bankalara yatırmış. İlk önceleri pek memnunmuş hayatından. Yedi yıl sonra ise hazırı tükettiğinin pekala farkında. Kendi ifadesine göre huyu da değişmiş Avni Bey'in. Çarşıda pazarda kavga eder olmuş esnafla. Her günkü yeni zamlı fiyatlar onu çileden çıkarmaya yetiyormuş işte.

Fitnat Hanım Sosyal Sigortalar Hastanesinde bir guatr ameliyatı geçirmiş. Ömrü boyunca olup olacağı tüm ameliyatlarını Almanya'da yaptırmadığına binbir pişman.

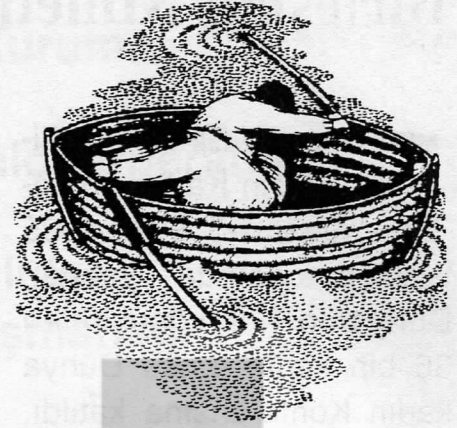
Bir de kızları Sevgi'yi hemencecik evlenir diye düşünmüşler. onun tüm çeyizini, TV, Video ve beyaz eşyasını da Almanya'dan alıp getirmişler. Koskoca yatak odası dolabının arkası dolmuş böylelikle. Avni Bey dolap arkasına „Mark Mezarlığı“ diyor. Kızın elektrikli eşyalarını arada sırada kendilerinininkiyle münavebeli olarak kullanıyorlarmış. Durdukları yerde bozulmasınlar diye... Kızcağız aletlerin modası geçti diye pek üzülüyor.

Avni Bey'in, Fitnat hanım'ın ballandıra ballandıra anlattıkları Almanya yaşamları karşısında ağzımızın suyu akmaya başladı. Artık tayinimizi gönül rahatlığı içinde kabullenebiliriz.

Daha sonraki görüşmelerimizde bazen „acaba gitsek mi?“ desek, Avni Bey'in açık başı kıpkırmızı kesiyor, bize nerdeyse saldırıp dövecekmiş gibi bakışlar fırlatıyordu.

Almanya'ya tayin işimiz bürokrasi engelini takıldı. Uzadıkca uzuyordu. Bu arada Avni Beylerle dostluğumuz devam ediyordu.

Sevgi nihayet nişanlanacak. Nişan töreni evde olacak. Birkaç komşusuyla birlikte ben de Fitnat Hanım'a yardıma gidiyorum. Komşumuz Ayla Hanım ısrarla Fitnat Hanım'a kızının nişanlandığı günün önemli olduğunu, artık şu Almanya'dan getirdiği semaveri, Rosenthal marka porselenleri kullanma zamanı geldiğini hatırlatmaya çalışıyordu. Fitnat Hanım da kıyamıyordu bir türlü

semaverine de porselenlerine de. Sonunda ikna oldu. Ama nişan töreni boyunca huzursuzdu. Bal gibi biliyorum nedenini, porselenlerine birşey olacak diye korkuyordu.

Nişandan aşağı yukarı bir hafta sonra gece yarısı çığlıklarla bağırışlarla uyandık. Fitnat Hanım'ın haykırışlarıydı bunlar. Hemen fırlayıp Bodrum'a indik. Apartmanın kanalizasyonu patlamış, pis sular Ziya Bey'lerin dairesine dolmuştu. Halılar, parkeler suyun üzerinde yüzüyordu. Evde zarar görmeyen şey kalmamıştı neredeyse. Fitnat Hanım etinden et koparıyorlarmış gibi bağırıp çağırıyor, ağlıyordu. Çocuklar donmuş kalmışlardı. Avni Bey dut yemiş bülbül gibi. Gittikleri eğlence burunlarından fitil fitil geliyordu.

Onları da alıp bize çıktık. Birkaç gün bizde misafir olmayı kabul ettiler. Fitnat Hanım'ın gözyaşı dinmek bilmiyordu bir türlü. Ara sıra dövünüyordu.

„Almanya'dayken onun bunun eskisiyle oturdum, kesin dönüşümüzü yaparken herşeyimi yeni aldım. Hepsi gitti. Yalnız dolabın arkası değil tüm evim Mark mezarı oldu. Yanarım, yanarım da Almanya'da sıkış tikiş, küçücük, banyosuz, milletin eskisiyle dolu evde geçirdiğim yirmi yıla yanarım. Keşki orada rahatıma baksaydım. Gençliğim gitti, gitti“ diye söyleniyordu.

İçler acısıydı Fitnat Hanım'ın hali. Evi toparlanınca biraz düzeldi.

Yıllardır görüşmüyoruz. Umarım Fitnat hanım porselenlerini kırılma pahasına, semaverini de bozulma pahasına zevkle kullanıyordur.

Semra KAYAÇELEBİ

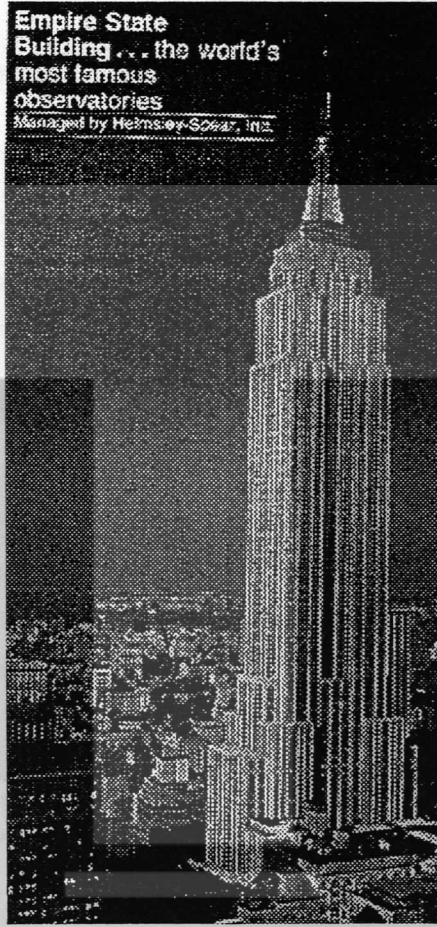
GEZİ AMERİKA

Bir kez 1989 bir kez de 1994'te olmak üzere iki kez Amerika'daydık. İlk ABD gezimiz New-York Kennedy Havaalanında başladı. Kiraladığımız bir araba ile bu dev Havaalanını terkedip başkent Washington'a doğru yola koyulduk. Niagara ve Kanada'yı ziyaret ederek güneye yöneldik ve dünyanın en uzun ve heybetli nehirlerinden biri olan Missisipi'nin Meksika Körfezi'ne döküldüğü ve de meydana getirdiği muazzam delta üzerine kurulmuş New-Orleans'a geldik. Bu yörede çevrilmiş ilgi çekici Amerikan filmlerini seyretmeyeniniz herhalde yoktur. Fakat canlısını yerinde yaşamak, Missisipi Nehri'nde bir vapur gezisi yapmak, timsahlarla şakalaşmak taktir edersiniz ki bir başka ilginç oluyor.

Beş haftalık ABD seyahatimiz New-York'ta sonuçlandı. Son üç günümüzü New-York'a ayırmıştık. Buradaki dünyanın en yüksek binası olarak bilinen ve dünyanın en yüksek binası olarak kalacak olan „Empire State Bulding“ sürekli gözlerimin önünde.

Ekim 1994'te Frankfurt havaalanından hareketle 10-12 saat sonra Pittsburgh-Pensilvanya'ya inerek ikinci ABD seyahatimize başladık. Amacımız ABD ve Kanada arasında bulunan Superior, Michigan, Huron, Erie, Ontario ve St Kair göller mintikasını gezmekti. Önce Ohio eyaletinin Erie gölü güneyinde Cleveland ve Toledo şehirlerini gördük. Yazımı, tüm seyahatlerimizin göz kamaştırıcı güzelliklerini ve seyredilmeye doyum olmayan manzaralarını hissederek okuyabilirsiniz, bizimle birlikte seyahat etmiş olabilirsiniz.

Ohio'dan Michigan Eyaleti'ne

geldik. ABD'nin belli başlı otomobil sanayii bu eyalette. Yukarıda ismi geçen tüm göller birbirlerine tabii kanallarla bağlanmış olup tatlı su ihtiva ediyorlar. Michigan Eyaleti'nin en gözde şehri Detroit görülmeye değer bir yer. Detroit'in karşısında Kanada'nın şirin Windsor kasabası. Detroit'ten Windsor'a dev bir köprüyle üstten, dev bir tünelle alttan bağlantı var.

Şimdi kuzeye ilerliyoruz. Yarısı Kanada'da yarısı ABD'de olan Sault Ste Marie'deyiz. Bitki örtüsünün değişmesi, iklimin sertleşmesi oldukça kuzeyde olduğumuzu hissettiriyor.

Güneye yöneldik. Hedefimiz: Chicago. Chicago, Michigan Gölü'nün batı sahilinde İllinois Eyaleti'nde ve ABD'nin ikinci büyük şehri. Şehir merkezinin iki

katlı oluşu, heybetli binaların göz kamaştırıcı güzelliği insanı adeta büyülüyor.

Chicago'dan 200 mil güneye ilerlememiz bizi İndiana Eyaleti'nde İndiapolis şehrine getiriyor. 180 mil doğuya hareketle Ohio Eyaleti'nin Columbus şehrine gelmiş bulunuyoruz. İndiapolis ve Columbus'un birbirlerine benzer yanları pek çok. Her ikisi de üniversite şehri. Zaman ayırıp görülmeye değer olduklarını söyleyebilirim.

Colombus'tan sonra doğuya yönelerek ABD'nin kömür işletmeciliği bakımından zengin eyaleti West Virginia'ya geliyoruz. Tüm heybetiyle akan Ohio Nehri vadisinde kurulmuş şirin Wheeling şehrini terkederken düşünülemez kadar yüksek ve bir o kadar da büyük Ohio nehir vadisinde kurulmuş köprüler bizi ikinci gezimizin başladığı noktaya Pittsburg'a ulaştırıyor.

Amerika genelinde karayollarının muntazamlığını, araç bolluğunu, muhteşem yapıları TIR filolarını anlatabilmem mümkün değil. Şehir merkezleri bitişik nizam gökdelenlerle hemen kendilerini gösteriyorlar. İskân mahalleri çok büyük parseller üzerinde inşa edilmiş villa tipi evlerle oldukça özendirici. Ucuz oluşları ise cabası. Alışveriş merkezleri günün yirmi dört saatinde açık. Geceler ışıl ışıl, ışık ışık. Geceleri başka bir dünyayı yaşıyorsunuz sanki.

Uzun lafın kisası Amerikan filmlerini seyretmekle yetinmenizi, oraları görmeyi ve tanımanızı tavsiye ederim.

Saygılarımla

Necla Ablak

„Bismarck’ı yenileme ve güzelleştirme programı“

Gelsenkirchen’de yaşayan ve WAZ gazetesi okuyan Türk vatandaşları aşağı yukarı 1 yıldır, sık sık sözü edilen „Bismarck’ı yenileme ve güzelleştirme programı“nı biliyorlardır. Bilmeyenler için bu programın yetkilisi **Bay Mehlmann**’la yaptığımız bir söyleşiyi sunuyoruz.

ADIM: „Bismarck Programı“ nedir?

MEHLMANN: Bismarck semti çeşitli nedenlerden mağdur durumdadır. Buna en önemli neden Zeche Consol’un kapanmasıyla 4000 kişinin işsiz kalmasıdır. Bundan başka bölgenin yerleşim durumu bakımsızlıkla kötüleşmiştir. Binalar, evler oldukça eskimiş, kötü durumdadır. Bismarck sokağındaki tramvayın kaldırılmasıyla trafik ulaşımı elverişsiz bir hale gelmiştir. Bundan başka gençler, çocuklar için zamanlarını değerlendirecek yerler de bulunmamaktadır. İşte tüm bu olumsuzlukları değiştirmek için Kuzey Ren Vestfalya (NRW) hükümeti acil önlem alınması için 1 Milyon DM ayırdı.

ADIM: Bu program Türk vatandaşlarına ne getiriyor? Onlar nesil etkileyecekler?

MEHLMANN: Bu yenileme programı , Bismarck’ta yaşayan halk grupları için ayrı ayrı veya biri diğerinden öncelikli gibi, düşünmeden hazırlandı. Biz, Paulstr.’deki Stadtteibüro (Bölge danışma bürosu) çalışanları, tüm bölge halkı için programlar hazırlamak, geliştirmek istiyoruz. Ancak önemli olan, burada yaşayan insanların kendi durumlarını değiştirmeyi kendilerinin istemesidir. Ve kendilerinin bu değişime için bizlerle birlikte çalışmaya hazır olmaları gerekir. Bir örnek vermek istiyorum: Erdbrüngenstr.’deki Türk kiracılar yaşadıkları sokağı, evleri yenilemek, çocukları için oyun yerlerinin yapılması için bize geldiler. Onlara nasıl yardım edeceğimizi sordular. İşte bizim için de önemli olan budur. O zaman, hemen ev sahiplerine, resmi dairelere başvurarak yol göstermek ve yardım etmeğe çalışırız.

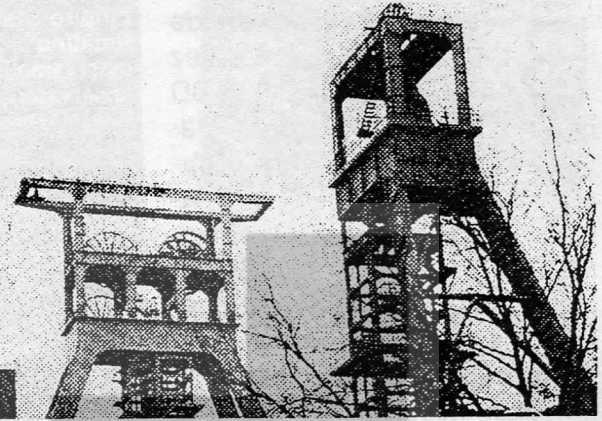
ADIM: Bismarck Programı 1 yıldır sürüyor. Bu zaman içinde neler yapıldı?

MEHLMANN: İlk çalışma Paulstr. 4’deki Bölge Danışma Bürosu’nun açılmasıydı. Burada 2 kişi çalışıyoruz. Ben 20 sene Jugendamt’ta (Gençlik dairesi) çalıştım ve 22 sene dir Bismarckstr.’de oturuyorum. Arkadaşım Bay Rommelfanger’in mesleği kent planamacısı. Maalesef şu andaki en büyük eksikliğimiz Türkçe konuşan ve bize yardımcı olacak bir görevlinin olmaması.

İkinci olarak Robergstr.’deki oyun parkının yeniden düzenlenmesiydi. Burayı çocuklar, ana-babalar ve Marschalstr.’deki ilkokulla birlikte planladık. Burada çocukların istekleri gözönüne alındı. Bu oyun parkını gelecek günlerde Bismarck İşsizler Projesi’nin yardımıyla yeniden düzenleyeceğiz.

Bundan başka 3 yeni çocuk yuvası inşa edildi. Bunlardan Freiligrathstr.’deki çocuk yuvası Eylül’de açıldı. Sene sonunda Auf der Hardt’daki de açılacak. Daha sonra Reckfeldstr.’deki bunlara eklenecek. Böylece Bismarck’daki tüm çocuklar bir yer bulabilecekler.

Bunlardan başka bölgedeki çeşitli sosyal çalışmaları da destekliyoruz. Örneğin, Marschalstr.’deki okulda çocuk yuvalarında yer bulamayan çocuklar için bir program hazırlandı. Sabahları çocuklar oyun oynayarak Almanca öğrenirken annelerine de Almanca öğretilenler. Bundan başka Paulstr.’deki Padze okul öncesi eğitim yapmaktadır. Okula başlayan çocuklar Almanca bilerek, zorluk çekmeyeceklerdir. Diğer bir çalışma Hagemannshof Realschule’de Türk kadınları için yemek, Almanca kursları ve sohbet gruplarıdır. Örneğin sohbet gruplarına, sağlık, beslenme gibi çeşitli konularda doktorlar, konuşmacılar davet ediliyor. En önemlisi bu zamanda çocuklar da yararlı bir şe-

kilde oyalanıyor. Bundan başka bu grubun hazırladığı „ADIM“ dergisini ve „Radyo Biz Bize“yi de destekliyoruz.

Bir de hemen şunu eklemek istiyoruz: Bismarck bölgesinde aşağı yukarı 4 bin Türk yaşamaktadır. İnsanlar iyi yamayabilmeleri için önce yaşadıkları yerde rahat edebilmeliler. Bu da benimsemek ve sorumluluk almakla olabilir. İnsanlar yamadıkları yerleri temiz tutmalı, güzelleştirmek için uğraş vermeliler. Bu program Türk Alman diye bir ayrım yapmadığı halde yetkililer Türklerin çok daha zor durumda yaşadığı gerçeğini kabul etmektedirler. İşte bunun için Bismarck’da yaşayan Türk halkına büyük görevler düşüyor. İsteklerinizi, önerilerinizi onlara ulaştırın, onlara destek verin.

Sizleri dışlamamalarını istiyorsanız eşit haklar isteyin onlardan. Tüm uğraşımız gelecek kuşaklara güzel bir dünya bırakmak değil mi? Bu da önce kendi „dört duvarını“ düzeltmekle başlar.

Bu konu üzerinde bilgi edinmek istiyorsanız aşağıdaki adreslere başvurunuz:

- 1) **Stadtteibüro**, Paulstr. 4, Herr Mehlmann ve Herr Rommelfang;
- 2) **Türkdanış**, Grenzstr. 47, Sosyal danışman Z. Özügül;
- 3) **RAA**, Florastr. 26/28, Sosyal danışman M. Kızmaz.

Bir Hikaye

Sevgi ve Huzur

Küçük radyosunu alıp ikili koltuğa uzandı. Parmağı tam düğmenin üzerindeydi, uyku arasında bile açıp kapayabilir, istemediği programlara zahmetsiz ara verebilirdi. Bu küçük radyosunu pek seviyordu. Çünkü: Kısa dalgadan rahatlıkla günün her saatinde memleketini dinleyebiliyordu. Penceresinin kepenklerini kapatmış, vitrinli dolabının ışıklarını yakmıştı. Loş bir aydınlık odayı daha büyük ve adeta daha sessiz yapmıştı. Sessizlik ve yalnızlık çoktandır en sevdiği huzur olmuştu. Sevdikleriyle beraber olmaktan daha keyifli bir huzur. İnsanların birlikte yaşamalarının bir ihtiyaçtan mı, toplumsal olduklarından mı olduğuna pek karar veremiyordu son zamanlarda. İnsanlar sadece muhtaç olduklarında arıyordu diğerini. Anlaşmak diye bir şey yoktu. Kim dayanabilirdi karşısındakinin kendi hakkındaki düşüncesine. Geçici menfaatlere dayanan beraberlikler vardı. Uzun sürmeyen, kötü cam gibi hemen kırılıveren sevgiler. Beraberlik her zaman özgürlüğü kısıtlıyordu. Karşısındakine sorumluluk duymak en büyük yükü dünyada.

Başının altına yastığını aldı, üstüne ince bir örtü örttü ve gözlerini kapattı. Radyoda spiker, bilmem hangi bakanın çok büyük işler yaptığını, sanki dinleyenin gurur duyması gerekirmiş gibi bir tarzda anlatıyordu. Almak istemediği bir malın reklamını dinlediğini zanetti. Evin dış duvarlarına belli aralıklarla yapıştırılan sevimsiz bir reklam sanki sese dönüşüp evin içine girmişti. Hemen parmağını düğmeye basmak için oynattı. Aynı anda aklından; „Şimdi sizi mi dinleyeceğim?“ düşüncesi geçti. Düğmenin çıt sesinden önce aniden bir müziğin nağmeleri, bir saniye ortalıkta asılı kaldı. Ne olduğunu

bilmediği fakat ruhunu saracak bir müziği dinlemek üzere tekrar radyoyu açtı. Şarkıcı kadının söylediği alaturka ezgilerin kıvrık, dalgalı, yumuşak nağmeleri örttünün altından süzüldü.:

„Tez geçse de her sevgide bir hatıra vardır.“

„Ömür dediğimiz şey yaşayan hatıralardır.“

Sevmek ve sevilme insan yaşamında her an yeniden ortaya çıkabilecek en güzel duygu. Belli bir yaşta sonra insanların aşık olunabilme şansları yok. Birisi tarafından aranmak, sevilme, sevişme isteği uyanırmak ne güzel. Gençliğin en şanslı yönü. Bu güzel duyguları öldürmenin fazilet olduğu bir devirde yaşamak ise talihsizlik. Biten şarkı ve kafasına üşüşen düşüncelerden mahzunlaşan kadının yalnızlığının acısıyla gözleri dolu dolu oldu. Yorgun gövdesini zorlukla doğrultarak günlük işlerini yapmak üzere yerinden kalktı.

Yalnızlık zannettiği gibi iyi değildi.

Birsen Samancı

„Klassenkampf“

Okulların açılmasıyla öğrenci-öğretmen ve de veli için çok yoğun bir çalışma dönemi başladı. Almanya'daki öğrenim sisteminin Türkiye'ye göre daha farklı olması, ana-babaların bu konuda çok çekingen olmalarına neden oluyor. Almanya'daki sistem ana-babadan çok büyük destek ve sorumluluk bekliyor. Yani bizim atasözümüz „Eti senin kemiği benim“ gibi. Ama Türk velileri sanki bu atasözünü değiştirmişler, „Eti de kemiği de senin“ diyorlar. Olan çocuklara oluyor sonunda.

Gelsenkirchen'in en kalabalık semti olan Hüllen'de çocuğun sorunu doğar doğmaz başlıyor. Oynayacak yer yok, çocuk yuvasında yer yok, okullar dolu, vb. Vandalenstr.'deki ilkokulda iki yıldır çalışan **Sevil Çimen** öğretmenle okula yeni başlayanların durumu üzerine bir söyleşi yaptık:

ADIM: Türk çocuklarının çok yoğun olduğu bir ilkokulda çalışıyorsunuz. Yeni başlayanların sorunları nelerdir?

Sevil öğretmen: Beni çalıştığım okulda Türk çocuklarının sayısı % 70'lerin üzerine çıkmaktadır. Özellikle 1.ci sınıflardaki en büyük sorun dil (Almanca) sorunudur. Çocuklar, yuva ya devam etmeksizin okula başladıkları için hiç Almanca bilmiyorlar. Ayrıca evlerde dil konusunda çocuklarla ilgilenilmediği için çoğunluğu iki dilde dilsiz okula geliyorlar.

ADIM: Açıkça söylemek ge-

rekirse Alman öğretmenlerinin en çok yakındıkları Türk velilerinin çocuklarına gerekli ilgiyi göstermemeleri. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Sevil öğretmen: Alman öğretmenlerinin bu konudaki şikayetleri haklıdır. Genellikle ev ödevleri konusunda sıkça şikayetler duyuyoruz. Anneler Almanca bilmedikleri için ev ödevlerine yardımcı olamıyorlar. Fakat, en azından çocuklarına şu şekilde yardımcı olabilirler: Ev ödevlerinin yapımı sırasında, özellikle televizyon kapatılıp sessizlik sağlanmalıdır. Ev ödevleri büyük kardeşler tarafından da kontrol edilebilir.

Bir diğer konu da çocukların okula saatinde değil de oldukça düzensiz olarak geliyor olmaları.

Çocukların ders planları her gün kontrol edilmeli ve saatinde okula gönderilmelidir. Ayrıca Förderunterricht (destekleme dersleri)nden yeterince yararlanmaları sağlanmalı.

ADIM: Sizin de belirttiğiniz gibi, çocukların okul durumuyla ana-babanın mutlaka ilgilenmesi gerekiyor. Bu konuda neler önerirsiniz? Sorularında başvuracakları bir yer var mı?

Sevil öğretmen: Türk anne-babalar da veli toplantılarına mutlaka katılmalı ve öğretmenlerin kendilerinden neler beklediğini öğrenmelidir.

Öğretmenlerin haftada bir belirli zamanlarda danışma saatleri vardır. Bu saatlerde okula gelerek öğretmenlerden çocukları hakkında bilgi alabilirler veya çocuklarının sorunlarını konuşabilir, tartışabilirler. Ayrıca Türk velileri okullarda yapılacak toplantılarda kendi aralarından temsilci seçerek bu temsilciler vasıtasıyla sorunlarını okul idarelerine ve gerekli mercilere ulaştırabilirler.

Çocuklarıyla ilgili bazı konularda, fazla hassasiyet gösteren ana babaların okul konularında çocuklarını çok ihmal ettikleri görülüyor. Herkes çocuğunun kendinden daha iyi olmasını ister. Ancak istemek yetmiyor. Aktif olmak, uğraşmak gerekiyor.

Hemen ekleyelim, sizlere bu konularda RAA ve Türk danış ve daha bir çok kuruluş yardım eder, yol gösterir.

Aile ve yaşam

Yine her zamanki gibi, sağlıklı toplumların, sağlıklı bireylerden oluştuğunu hatırlatarak söze başlıyoruz. Anne ve babaların çok sevdikleri çocuklarını eğitirken yaptıkları, uyguladıkları yöntemler, bakın, kişilikler üzerinde ileride nasıl olumsuzluklar doğuruyor? Amerika'da yaşayan bilim adamımız Doğan Cücenolu bu olumsuz karakter özelliklerini nedenleriyle şöyle sıralıyor.

Mükemmelliyeççi: İnsanın doğal sınırını tanımayan, hiçbir hataya tahammülü olmayan, hiç tatmin olmayan, yaptıkları süreci cehennem çevirip yalnız sonuca bakan bu kişileri, aileleri mutlaka başarıları oranında takdir etmiş veya sevmişlerdir.

Sürekli güçlenme ve denetlemeye yönelik olma: Çok utandırılan kişiler, ileride her koşulda çevresindekilerin davranışlarını denetlemeye çalışır, onu yaptığı zaman kendisini güçlü ve emniyette hisseder. Bu kişi, eşinin ve çocuklarının kendilerine ait duyduğu ve düşüncelerinin olmasına tahammül edemez. Bu işi yapabileceği mevkide, kudretli, şöhretli, zengin bir mevki arayışı ile olabileceğine inandığı için, ona ulaşmak için çaba gösterir. Birçok diktatörlerin -Hitler, Saddam gibi durumları bu tarzda anlam kazanır.

Şiddetli öfke: Utançla biriktirilen kızgınlık, onu yaşamı boyunca öfkeli biri yapar. Başkalarını kendine yaklaştırmamak ve bu duyguyu başkalarına maletmek üzere, iki önleyici faktörü vardır. Yaşamı anlamlı gören kişileri aşağılarlar. Böyle insanların yanında uzun süre kalınamayacağı gibi, olumsuzlukları bulaşıcı hastalık gibidir. **Kibir ve gurur:** Kendisini sürekli diğerlerinden üstün gördüğünü,

diğerlerini rencide ederek ima eden insanlar da vardır. Aynı durumda olan insanları rahatsız eden bu davranış sağlıklı insanları etkileyemez. Böyle insanların özbenliği anlaşılabilir, ileride kendisini anlaşılabilir bulur.

Eleştirme ve suçlama: Anne-babadan model olarak alınıp kabul edilen bu davranış aynen çocuklarda da sürer. Oynamak için ane „hep kendini, oyunu düşünüyorsun, ben her işi tek başıma yapmalıyım“ eleştirisi çocuğu utandırır. Oysa „benim oynamak hakkım, senin işlerini niye ben yapayım, yapmayacaktın niye giriştin“ olmasına rağmen, ane bunu düşünmemektedir.

Yargılayıcılık: Ahlak konusuna dönüştürme de bununla birlikte. Kendi algılama çerçevesi içinde yapılan değerlendirmeler yapıldığı an için, karşısındakini küçük düşürür, yapana bir üstünlük verir. Toplumumuzda sık görülen bir davranış, doğruluk ilkelerinin yalnız kendi kendinde toplandığını zanneden insanlarda görülür. Başkasını ahlaksızlıkla itham etmek ağır bir suçlamadır ve tamamen sağlıksızdır.

Hor görme: Beden dili ya da sözel olarak kolayca ifade edilebilen bu davranışı yine utanç içindeki insanlar ortaya koyuyorlar. Onlar değer verdikleri insanlar tarafından zamanında bu muameleye maruz kalmışlardır.

Koruması altına almak: Kudretli birinin kendinden zayıfı himaye etmeleri o kişinin onurunu kırmakta, onu psikolojik olarak zayıflatmaktadır. Yapana da yapana da hiçbir yarar getirmez.

Sürekli yardım etme: Kendilerini değersiz göre insanlar, başkalarına yardım ederek değer kazanmaya çalışırlar. Ancak yardım ettikleri kişi ile insancıl ilişki geliştir-

mei düşünemez çünkü bunu yapamaz. O insanlar yüzeysel kalmaktadır.

Başkalarına hoş görünme: Bunu bir zırh olarak kullanan kişiler aslında kendilerine üzücü birşey söylenmesine izin vermemek veya başkalarına dürüst ve samimi olmamak gibi bir düşüncededirler. Bu kişilerle ilişkiler doyumsuz olmamaktadır, sahte ve yüzeyseldir.

Hasret duyma + kıskançlık: Başkalarının başarısı, kişiliği, eşi kendi iç boşluğunu hatırlatıyorsa kıskanırlar. Beğenmiyor gibi gözüktüğü önemli bir noktadaki kusurunu öne çıkarırlar. Bazen de abartmalarını ortaya koyarak arkasında kıskançlıklarını gizlerler. Burada sıraladıklarımızla sınırlı olmayan olumsuz davranışlar insanları her zaman mutsuzluğa ve başarısızlığa itmektedir. Burada, Nazım Hikmet'in dizeleri bize hep şunu hatırlatsın!

*„Yaşamak tek ve hür bir ağaç gibi,
Ve bir orman gibi kardeşesine
Bu hasret bizim.“*

28.09.95

Ayşen Ertan

Dinle beni oğlum!

-Anne!

- Efendim oğlum.

- Anne, neden hep ünlü kişiler, sanatçılar, hep erkek? Örneğin: Beethoven, Mozart, Van Gogh. Onlar kadar ünlü kadınlar da var mı? Yok değil mi? Peki neden?

- Oğlum, kadın saç uzun aklı kısadır, eksik etektir, kaşık düşmanıdır, dese ydim... Şaşkın şaşkın „Ne saçmalıyorsun sen?“ der gibi bakmaz mıydı yüzüme. Ya da anlatsaydım:

- Oğlum, anaerkil ailede kadın tarımı keşfetti. Ataerkil aileye geçiş evriminde buluşunu erkeklere kaptırdı, konumunu yitirdi. Çalışma hayatının toplumsal örgütlenme biçimi, kadınları iktisadi yönden tümüyle erkeğe bağlı bir durumda bıraktı. Tarımın egemen olduğu toplumlarda, kadınlar, tarım alanında çok ağır koşullarda çalışmalarına rağmen bir ücret almazlardı. Karar ya da söz hakkına sahip değillerdi. Sanayi devrimine olanak sağlayacak toplumsal ilişkilerin doğduğu Ortaçağ kentlerinde de kadınlar çalışma hayatında yer almamış, ancak meslek eğitimi ve örgütlenmesinde, ürünlerin pazarlanmasında tekel oluşturan loncaların tümüyle dışında tutulmuşlardı. Kadınlar bu dönemlerde insanlık dışı koşullarda çalışmışlar ama erkeklerin aldığı ücretin belki de çeyreğine layık görülmuşlerdi. Kadının, hodbin erkek egemenliğine karşı maalesef boynu kıldan incedir. Bu arada ev işleri, çocuk bakımı çalışsa da çalışmasa da kadının görevidir. Bir kadının sadece ev kadını, anne olduğunu düşünürsek, onun evdeki emeği, uğraşı maddi olarak karşılanamaz boyuttadır. Onun hala Ortaçağ toplumların-

dan beri süregelen salt tüketici olduğu imajını kafalardan silmesi pek kolay görülüyor. Çağımızda bile pek çok ülkede yasal düzenlemelerle kadınlara sağlanan haklar kağıt üzerinde. Kadın hala korkuları, takıntılarıyla başbaşa. Bir dağ tepesinde ya da uçurumun kenarında

kalmışcasına kaygılı. Çin'de nüfus patlamasının faturası kadınlara ödettiliyor. Kız çocukları iskemlelere bağlanarak ölüme terk edilebiliyorlar. Fas'ta her kadına bir veli tayin ediyor. kadının yaşı ileri olsa bile velisinin onayı olmadan evlenemiyor, işe giremiyor, parasını harcayamıyor. Lübnan'da bakireliğinden şüphe duyulan genç kızlar, erkek akrabaları tarafından, onur adına kurban ediliyorlar. Ve bu cinayet suçu sayılmıyor. Bütün bunlara karşın dünyanın her tarafında binlerce kadın kendilerini, hemcinslerini anlat-

mak, tanımak, sorunlarına çözüm bulmak için çaba harcıyorlar.

Anlar mıydı beni daha henüz 13 yaşındaki oğlum..!

- Oğlum erkekler kadınlara ünlenme fırsatı vermezler, diyecek iken, vazgeçtim.

-Yavrucuğum, o meşhur erkekleri de doğuruyorlar, yetiştirenler analar değil mi? dedim.

Gülümseyerek baktı yüzüme

Semra KAYAÇELEBİ

„Küçük Hanımefendi“ - Belgin Doruk

Bu sayımızda, „Bir portre“ köşemizin konuğu, Türk sinemasının „Küçük Hanımefendi“si **Belgin Doruk**. Türkiye Cumhuriyeti'nin, beyaz perde yıldızlarının ilklerinden biri olan Belgin Doruk, 28 Haziran 1936 yılında, şair bir anne ve ziraat mühendisi bir babadan dünyaya geldi. Cumhuriyet'in çok genç olduğu yıllarda, Ankara'nın henüz yapılmaya başladığı dönemlerde, kalkınmada büyük payı olan babasının, Atatürk'in yakın çevresinde bulunması nedeniyle güzel bir çocukluk ve gençlik dönemi yaşadı. Çoşku ve utku dolu çocukluğunun anıları, yıllar sonra şöyle su üstüne çıkıyordu. Kendi ağzından anlatıyor:

„Oğlum ilkokula gidiyordu. 10 kasım Atatürk'ü anma töreninde, onunla birlikte okulda töreni izlerken, şiir okumak üzere mikrofonda olan çocuğun son derece sönük, cılız, isteksiz bir sesle söylediğini farkettilim. Kendimi tutamayıp sahneye fırladım, çocuğu kucaklayıp **'Bağır yavrım, bağır ki sesin duyulsun'** dedim. O an kendi çocukluğumun heyecan ve umut dolu olduğunu anımsayıp, şimdiki gençlerde yaşama sevincinin oldukça az olduğunu gördüm.“

Diğer önemli anısı ise annesi Rafet Hanım ile ilgilidir. Hâlâ „Helal olsun Rafet, ne cesur ne ilerici kadınımışsın“ diye hayret ve saygı ile annesini anarken, onun, kendisi ve kızkardeşine gayet adaletli davranıp, zamanın kız çocuklarında gösterilmeyen hoşgörüyü gösterdiğini, annesi sayesinde dünyanın güzelliğinin farkına vardığını sevgiyle anlatmaktadır.

Babası iflah olmaz bir „Cumhuriyet“ gazetesi okuruydu ve evlerine her hafta sinema dergisi alınır. Annesi ve kızkardeşi ile olan si-

nema sevgisi yüzünden, oynayan yeni filimleri kaçırmadan izlemeye çalışırdı. Klasik müzik ve operaya bayılırdı. Dokuz yaşındayken seyrettiği ilk opera „Sevil Berberi“ olmuştu. Pembe seten eldivenleri ile, locadan izlediği Leyla Gencer unutamadığı anıları arasındaydı. İzleyici olarak başladığı sinema sevgisi bir tutku olmaya başladığı sırada, bir derginin açtığı yarışmaya, evden gizlice yazıldı. İlk on finalist arasına Ayhan Işık ile beraber girdiğini duyduğunda, annesi ile -ki modern çağda böylesi bir süreçten geri dönülemezceğini bilen o asri kadın- ilk kez film setine gitti.

1951'de ilk filmini çevirdi. Kazandığı 1500 TL'yi evde herkese giysi olarak harcayan Doruk, „**Kanlı Çiftlik**“, „**Kırık Hayatlar**“ gibi ilk filimlerinden sonra, ses getiren „**Öldüren Şehir**“ filmini çevirir. 1952 yılında katıldığı yarışmada Türkiye ikinci güzeli, yine aynı yıl Avrupa 3. Güzeli seçildi. Ondan sonra filmle-

ri sükse yapmaya başladı. Yaşamı boyunca aldığı evlenme tekliflerinden sadece iki tanesini değerlendiren Belgin Doruk, beraberliklerinde mutsuz olmuştur. Yapımcı olan ilk kocası Faruk Kenç ve yine aynı meslekten Özdemir Birselle evlenen sanatçı bir anne, çalışan bir kadın, toplumun gözünün hep üzerinde olduğu bir ünlü yıldız olarak hep sömürülmüş ve yaşadığı bu zorluklar onu zayıf düşürmüş, yaşamının son yıllarında psikolojisinin bozulmasına neden olmuştu. Zeki Müren ile birlikte bir dizi „Son Beste“ vb. filimler çevirirken, müzik ve sinema dünyasının ileri gelenleri ile dostlukları, son derece özgün bir sosyal ve kültürel yaşamı olan Doruk, o dönemler aşırı şişmanlamaya başlar. Bir süre, zayıflama ilaçlarıyla kilolarını kontrol etmeye çalışan yıldız, daha sonra bu ilaçların yan etkileriyle sıhhatini iyice kaybetmiştir. Yaşamının son zamanlarında oldukça kilolu, hayranlarından kaçan, birkaç kez intiharı deneyen Belgin Doruk, uzun yıllar hastanelerde tedavi görmüştür. Sanatsever medyanın sevgili tutumu ile son günlerinde yine kendini toparlayarak hayranlarına vefa borcunu ödemek üzere anılarını yazmak istedi. Bu yazımızı, Bircan Usallı Silan'ın, kendisine dostça yaklaşımı ile toparladığı, bizzat ağzından anlatılmış anılar kitabından derledik. Ve onu Türk toplumunda, mazbut ve saygın yaşamı ile yerini yapmış, sevilmiş, değerli bir kadın sanatçımız olarak, üzerimizde yarattığı büyük etki ile size sunmaktan zevk duyuyoruz.

Ayşen Ertan

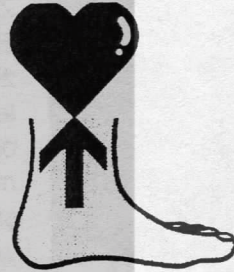
SAĞLIK - Varis

Kanımız hücrelerimizi, kaslarımızı ve organlarımızı besleyici maddelerle atardamarlar vasıtasıyla bakarak, yeniler. Artık maddelerle yüklü olan kan, toplardamarlarla taşınır. Yalnız, eğer bu kan dolaşımının fonksiyonu iyi ise, insan yaşıyor ve sağlıklı kalıyor.

Oturmada, kalkmada ve yürümede kan bacaklarda aşağıdan yukarıya doğru akar. Bu transport problemi, sağlıklı atardamarlar tarafından baldır pompasının takviyesiyle kolaylıkla başatılır. Hasta toplardamarlar, bacaklarda su toplanmasını meydana getirir.

Bacaklarda su toplanması nelere sebep olur:

- Varis oluşması,
- Bacak şişmesi, ödem,
- Bacak apseleri, bacak çıbanları,
- Tromboz tehlikesi.

Bacaklarda su toplanmasından nasıl kaçınılabilir?

1- Baldır adalelerinin hareketi esnasında (yürürken, aşağıya doğru sallarken) kan, toplardamarlardan doğruca kalbi pompalar. Bu fonksiyona „Adale (kas) pompalaması“ adı verilir.

2- Bacakları yukarıya doğru kaldırma,

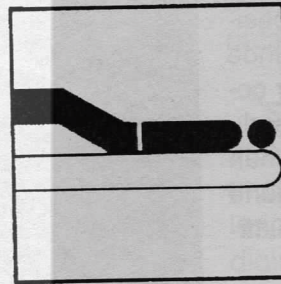
3- Doktor önerileri ile alınmış kompres çoraplar ve kompres bandajlar.

Bunlar, dışarıdan gelen basınca karşı varisleri ve bacak şişmelerini önler. Kanı hızlandırarak daha çabuklaştırır. Başka hastalıklarda da olduğu gibi hastanın bu toplardamar rahatsızlığını önleyici bazı hareketleri yapması, tedavi yöntemlerini uygulaması gerekiyor. Doktor da bu hastalığın tedavisini üstleniyor.

Nr. 1 Sürekli Oturmak ve sürekli ayakta durmak

En iyisi yatmak veya koşmak

Bu da demektir ki, daha çok hareket, yürüyüş, merdiven çıkmak, jimnastik, bisiklet sürmek, yüzmek ve bütün spor türleri bacak adaleleri için harekettir.

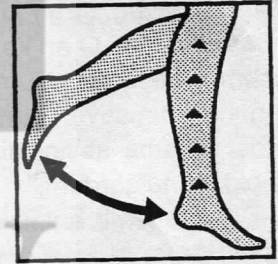
Nr. 2 Nerede oturuyorsanız veya ayakta duruyorsanız hiçbir zaman ihmal etmemeniz gereken şey:

Adale pompasını hareket ettirmektir.

Bu da; otururken ve ayakta iken, ayakları sık sık açın ve hareket ettirmekle olur.

İşte veya uzun yolculuklarda, arabada, trende veya uçakta sık sık yerinizden kalkın ve belli bir çizgide yürüyün.

Nr. 3 Ayaklar yukarı sık bacakların yukarı kaldırılması, toplardamarların yükünü hafifletir.

Füße höher

als das

Herz

15cm

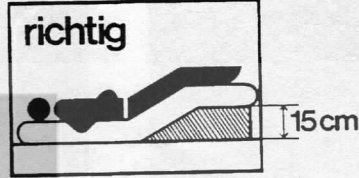

Gündüzleri:

Bir sandalye üzerine
Pencere pervazının üzerine
Yazı masasının üzerine

Geceleri:

Yatağın ayak ucu kısmı yükseltilmeli.

Nr. 4 Aşırı sıcaklardan kaçınınız.

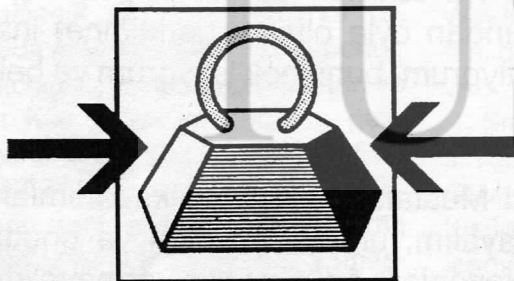
Aşırı sıcak suyla
banyo hiç yapılmayacak
Güneş banyosu yapılmayacak
Bacaklar güneşte asla yanmayacak.

En iyisi, bacaklara
her gün soğuk duş:
Ayaklardan başlanacak,

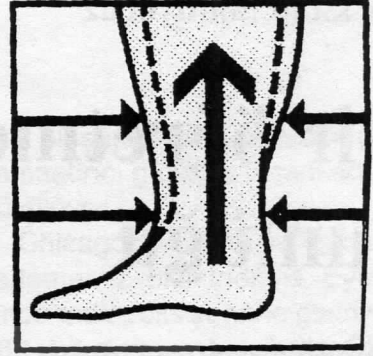
1 kez dış tarafı, 1 kez iç tarafı
Günde 1 veya 2 kez aşağı yukarı her bacak için
15 dakika.

Nr. 5 Fazla kilolarla mücadele

Fazla kilolar kalp, atardamar ve toplardamarları rahatsız eder.

Nr. 6 Hergün,
hiç vazgeçmeden doktorun
tavsiye ettiği tıbbî kompres çoraplarını giyin.

Thrombose nasıl önlenir?

- En uygunu ayaklar, yatarken yukarı kaldırılmalı (mümkünse yatağın uç kısmı)
- Ayak parmaklarını hareket ettirmek (Piyano çalar gibi). Bacakları yukarı çekip, tekrar uzat.
- Bu arada devamlı nefes alın verin (en az 10 kez nefes alın verin).
- Hastalar eğer uzun süreli olarak yatakta ise devamlı (gece ve gündüz) kompres çoraplarını veya bantlarını giymeleri gerekmektedir.
- Aniden meydana gelen baldır ağrıları veya normalin dışındaki şişmeleri (bacaktaki) mutlaka doktora bildirmeleri gerekir. Birşey giyilmemiş çıplak bacaklardaki tehlike:
- Cilt yaralanmalarından kaçınınız,
- hassas ciltlerde sünger ile kompres yapınız.

Bismarck'da Realschule Hagemannshof'da hanımlar için hazırlanan sağlık toplantılarına **Dr. Ayşe Schwitz** konuşmacı olarak katıldı.

Daha geniş bilgi almak isteyenler için
(Adresi: Gladbeckerstr. 3, Buer, tel. 378774)

Ağrısız günler dileriz.

Bir kitap tanıtıyoruz

Bir öğretmenin günlüğü

Neşe Aküzüm Doster

1948'de Kars'ta doğan Neşe Aküzüm Doster, ilk ve orta öğrenimini doğum yerinde, yüksek öğrenimini Erzurum'da Atatürk Üniversitesi'nin Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde tamamladı.

Uzun yıllar Kars'ta öğretmenlik ve yöneticilik yaptı. Kars İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğü, İstanbul İl Halk Kütüphanesi müdür yardımcılığı bunlar rasındadır.

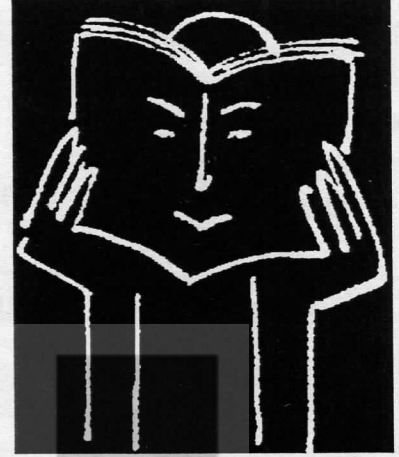
Bilgiler Webster Ansiklopedisinin edebiyat, biyografi ve folklor maddelerini yazdı. Cumhuriyet ve Milliyet gazetelerinde yazılar yayınladı. Atatürk konulu bir yazı yarışmasında birinci seçilen Doster'in edebiyat ders notlarını içeren bir kitapçığı da bulunmaktadır.

Halen Kadıköy Anadolu Lisesi'nde Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenliği görevini sürdürmektedir.

KADINLARIMIZ

Çağdaş iş dünyasında ve çağdaş toplumlarda insanlar, kadın-erkek olarak değil, birey-insan olarak değerlendirilir. Bizim gibi az gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelerde ise pek çok halkta olduğu gibi kadın haklarında da, kazanımların korunması, kollanması ve geliştirilmesi bir avuç aydınımıza bırakılmıştır.

Kişinin nasıl yaşadığı ile nasıl yaşaması gerektiği arasında çok büyük farklar vardır. Önemli olan yok olmak değil, varlığı korumaktır. 100 kadından 38'inin okuma-yazma bilmediği ülkemizde bizler içimize sindire-

rek ve bakışlarımızı kaçırmadan üzerimize düşeni yapıyoruz diyebilir miyiz?

Bize dünden bugüne daha büyük bir sorumluluk düşmektedir. Daha duyarlı, daha gerçekçi ve daha özverili olmak durumundayız.

Bize göre Türkiye'de genel anlamda kadın sorunu, erkeğin bu alandaki eski alışkanlığı, geleneklere bağlılığı, dar görüşlülüğü ve bencilliği sorunudur. Ve bu sorun gerçekte bir kadın sorunu değil, bir erkek bağınazlığı, tutuculuğu sorunudur. Kişisel ve toplumsal gündemimizde önemli yeri olan bu soruna sahip çıkan, Atatürk ilke ve devrimlerine, insan hak ve özgürlüklerine, uzun soluklu demokrasi mücadelesine inanan ilerici ve aydın hemcinslerimizi içtenlikle kutluyorum.

Ülkemizde kadın haklarının tüm kurum ve kurallarıyla sağlıklı, dürüst paylaşıldığına (en azından öyle olması gerektiğine) inanmak istiyorum, bunu çok istiyorum ve bekliyorum.

Gazi Mustafa Kemal'i ve kazanımlarını unutmamalıyız, unutturmamalıyız ve unutturmamak isteyenlere ödün ve izin vermeyelim.

Mart 1994 (8 mart Dünya Kadınlar günü vesilesiyle Beyazıt Halk Kütüphanesi'nde verilen Konferans)

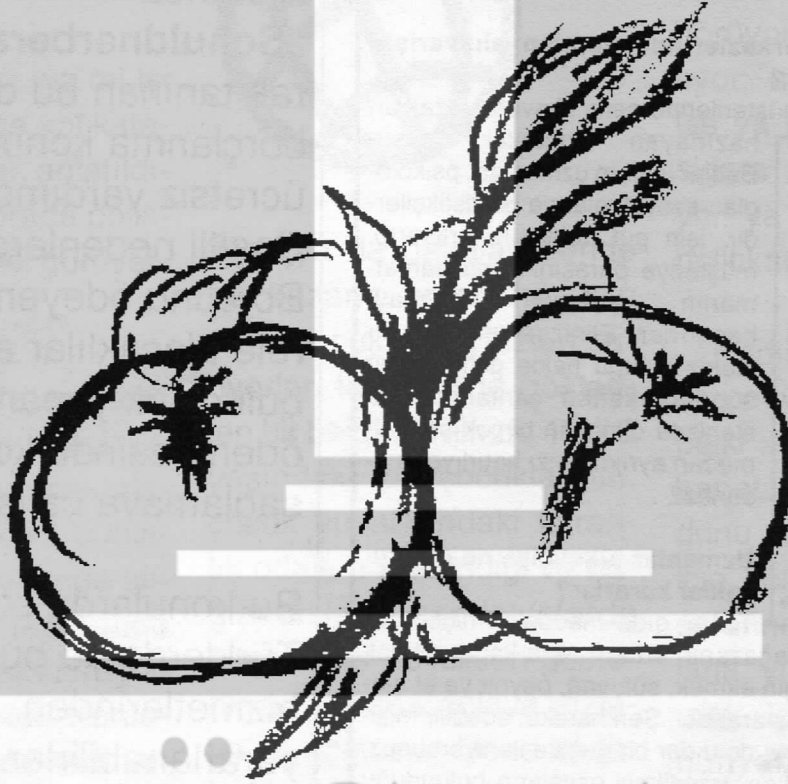
SİNEMA

Kızarmış Yeşil Domatesler

Televizyon ekranına da yansıyan „Grüne Tomaten“ / „Kızarmış Yeşil Domatesler“ adlı filmi kaçırmazsanız mutlaka sinemada yakalayın. Ya da video kasetini temin edin. Filmin içeriği kısaca şöyle:

Evelyn Cauch eşiyile birlikte, eşinin

Yaşlı kadının anlattığı öykü Id.G ile Ruth'un öyküsüdür. Id.G delice sevdiği ağabeyinin kendi gözleri önünde tren kazasına kurban gidişinden her ne kadar ağabeyinin sevgilisi Ruth'u sorumlu tutsa da zamanla kalbini Ruth'a açar. Sıkı arkadaş olurlar. Ruth yanlış bir evli-

teyzesini kaldığı huzur evinde ziyarete gider. Orada 82 yaşında yaşlı bir kadınla tanışır. Yaşlı kadının anlatmaya başladığı öykü Evelyn'i çok etkilemiştir. Bakım evine ziyaretlerini sıklaştırır. İki kadının arkadaşlığı giderek sıklaşır. Oldukça mutsuz, keyifsiz, ortayaş bunalmıyla dopdolu olan Evelyn yaşlı kadının dostluğu sayesinde kabuğundan sıyrılır, yaşam sevincini kazanır ve ona evinin kapısını açmaya karar verir.

lik yapar. Id. G, Ruth'un bu evlilikten kurtulmasına yardımcı olur, birlikte „Yeşil Domatesler“ adında bir lokal açarlar. Lokal Alabama Tren İstasyonu'nun can damarı olmuştur. Bu arada ID.G Ruth'un eski kocasının ortadan kayboluşundan sorumlu tutulur...

Bizden bu kadar. En iyisi filmi izleyin!

ADIM

Büyük mağazaların tüketici tuzakları

Neden büyük alışveriş merkezleri tercih nedenidir?

Büyük alışveriş merkezlerinde aranılan herşeyi bulmak mümkündür. Dükkândan dükkâna koştuktansa herşeyin bulunduğu süpermarkette alışverişini tamamlamak insana zamandan tasarruf ettirir. Süpermarketlerde alışverişimize karışan satıcılar yoktur.

- „Neden peynir almıyorsunuz? Bugün geldi, çok taze“ diye bir sözle ancak küçük bakkaliyelerde karşılaşabilirsiniz.

Süpermarketlerde fiyatlar daha uygundur. Toptan alışveriş olanağınız vardır.

Büyük alışveriş merkezlerinde yapılan alışverişin olumsuz yanları nelerdir?

Büyük mağazalarda müşterilerine nefis alışveriş tuzakları hazırlayan uzmanlar çalışır. Bunlar reklam uzmanları, psikologlar, sosyologlar ve istatistikçilerdir. İşin püf noktasını araştırıp, müşteriye parasını zorla harcatmanın yollarını bulmayı başarırlar. Elinizde alışveriş listeniz olduğu halde gittiğiniz bir süpermarkette çantanızda listenizde olmayan birçok şeyi almadan ayrıldığınızı hatırlıyor musunuz?

Uzmanlar tüketiciye ne gibi tuzaklar kurarlar?

Temel gıda maddeleri hiçbir zaman girişte bulunmaz. Mağazanın en arkasına kadar gitmek zorunda kalırsınız. Örneğin ekmek, süt, yağ, peynir ve et alacaksınız. Elinizde alışveriş arabası. Seri hareket edebilir misiniz? Hayır. İki tarafı raflarla dolu dar bir geçitte ilerliyorsunuz. Üzerinde özel suretle satışa arzedilmiş eşyaların bulunduğu masalarla geçiş yolunuz iyice daraltılıyor. Durup bakıp arabanızı dolduruyorsunuz. Ne kadar yavaş hareket ederseniz o kadar çok mal alırsınız.

Süpermarkete bazı ucuz mallardan yararlanmak için geldiniz. Ama bu arada bir yığın ateş pahasını da yüklediniz.

Kasaya gidiyorsunuz. Kasanın önü kalabalık, sıraya girdiniz. Sağınız solunuz sandıklar dolusu oyuncaklar, çikolatalar, bonbonlar, çikletler. Bugün kanmasanız ertesi gün eliniz o sandıklara gidecek. Hele yanibaşınızda çocuğunuz varsa, giderayak elinin yettiğini arabanıza atacak. Uzmanlar çocukları da unutmamışlar.

Tuzaklardan kaçış yolu nedir?

Alışveriş listesi hazırlamak ve ne olursa olsun bu listenin dışına çıkmamak bir çözüm yolu olabilir. Ekstra bir şey beğenirsiniz, hemen almayın, kendinize düşünme payı bırakın.

ADIM

Bir Kurum:

Schuldnerberatung

Borçlular
Danışmanlığı

Almanca

„Schuldnerberatung“ olarak tanınan bu danışmanlık, borçlanma konularında ücretsiz yardımcı olmaktadır. Çeşitli nedenlerden dolayı Borcunu ödeyemeyen kişilerle alacaklılar arasında arabuluculuk yapar ve borcun ödenmesinde kolaylık sağlamaya çalışır.

Bu konularda sorunları olan Türklere de bu danışmanlık hizmetlerinden yararlanabilirler.

Danışma günleri:
Salı-Perşembe saat 9.00 -
12.30 arası

Adres:
Gelsenkirchen
Grenzstr. 47, AWO
Binasında 18 nolu odada
yapılmaktadır.

YEMEK

Bu kez de sizlere herkes tarafından sevilerek yenilen patatesin faydalarından söz edelim, bir de yemeğini tarif edelim, afiyetle yiyelim.

Patates özellikle romatizma ve böbrek rahatsızlıklarına iyi geliyor. Aynı zamanda bol miktarda C vitamini ihtiva ediyor. Hazmı kolaylaştırıyor. Kalorisi az olduğundan zayıflama küründe tavsiye ediliyor.

PATATES GRETEN

Malzemesi:

- 5 adet iri patates
- 3 adet kuru soğan
- 1 kaşık margarin
- 250 gram kıyma
- 4-5 adet sivri biber
- 3 adet domates

Beşamel sos için:

- 2 kaşık margarin
- 3 kaşık un
- 2 bardak süt
- 150 gram kaşar peyniri rendesi

Yapılışı:

Patatesler soyulur, yuvarlak olarak kesilir, fırına girebilen bir tepsiye dizilir.

Soğan incecik doğranıp margarinle kavrulurken kıymayı ilave eder biraz daha kavururuz. Sivri biber ve domatesleri de ufak ufak doğrar, kavrulmuş kıymaya ilave ederiz. 1 bardak ta su koyarız. Bu malzemeyi patateslerin üzerine eşit şekilde yayarız. Ocak üstünde biraz pişiririz.

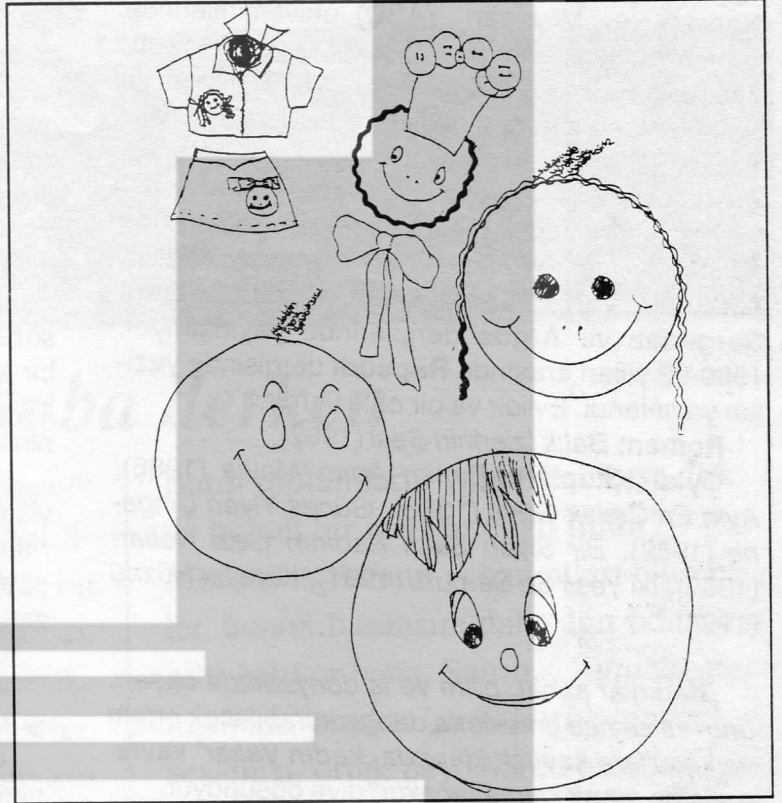
Unu margarinle kavurur, sütü ilave eder biraz kaynatırız. Koyulaşınca kaşar peyniri rendesini ekleriz. Yapılan bu başamel sosu kıyma patateslerin üstüne dökeriz. 15-20 dakika kadar 200 derecedeki fırında pişiririz.

Afiyet olsun sevgili okurlar.

DİKİŞ

Merhaba sevgili hanımlar

Dergimizin bu sayısında, dikiş köşemizde biraz da çocuklarımızla ilgilenmeye ne dersiniz? Kışın kendisini hissettirmeye başladığı şu günlerde bir çoğumuz yavaş yavaş çocuklarımızla birşeyler örmeye ve dikmeye başladık bile. Ben de düz renkte örülmüş ya da dikilmiş kazak, pantolon etek vb. bir kı-

yafeti nasıl şık ve güzel bir hale getirebilirsiniz diye sizlere biraz yardımcı olmak istedim. Bu iş için evlerinizdeki artık parçalar, düğmeler, kurdaleler yeterlidir.

Evet hanımlar malzemeleriniz hazır ise şimdi işe başlayabiliriz. İlk yapacağınız şey seçtiğiniz açık renkteki parçanın arkasına tela yapıştırmak olacak. Sonra verdiğim resimlerden bir tanesini seçip hazırladığınız parçanın üzerine kopya kağıdı ile çiziniz. Resmi tam olarak kumaşa geçirdikten sonra çizimin dibinden 2-3 mm bırakarak kesiniz. Şekildeki göz saç gibi yerlere (Karalanan kısımlar) elde sarma işini yapınız. Ağız kaş kirpik ve göz gibi düz çizgi olan yerleri de iğne ardı yapınız. (Sarma ve iğne ardı işinde siyah nakış yumağı veya iş orlonu kullanırsanız güzel olur.) Aplikenizin elde olacak işlerini bitirdikten sonra nerede kullanmak istiyorsanız zevkinize göre yerleştiriniz ve teğelleyiniz. Sonra makinanızın varsa ilik ayarına yoksa zigzag ayarına dikiş adımı en darına (11.5) getiriniz ve yavaş yavaş applike parçasını tutturacak şekilde makineye çekiniz. En son olarak da su taşı, kurdale, yün gibi parçalardan aplikemize saç kurdele gibi süslemeleri yapabilirsiniz.

Bir kadın Yazarımız

Buket Uzuner

1955'te doğdu. Roman ve öykü yazarı. Hacettepe Üniversitesi Biyoloji bölümünü bitirdi. Bergen (Norveç) ve Michigan (ABD) üniversitelerinde çevre bilim alanlarında lisansüstü çalışmalar yaptı. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümünde öğretim görevlisi olarak çalıştı. Fillandiya'da Tampere Teknik Üniversitesi'nde de araştırmacı olarak görev yapan yazar üniversiteden ayrıldıktan sonra yazar turizm ve reklam sektöründe çalıştı. Öyküleri 1977'den beri **Dönemeç, Yarın, Türk Dili, Varlık, Sanat Olayı, Cönk, Gösteri, Gergedan** ve **Argos** dergilerinde yayınlanıyor. 1989-92 yılları arasında **Rapsodi** dergisinde yazıları yayımlandı. Evlidir ve bir oğlu vardır.

Roman: *Balık İzlerinin Sesi* (1992).

Öykü Kitapları: *Benim Adım Mayıs* (1986), *Ayın En Çıplak Günü* (1988), *Güneş Yiyen Çingene* (1989), *Bir Siyah Saçlı Kadının Gezi Notları* (1989), *İki Yeşil Su Samuru* (1991), *Karayel Hüznü* (1993).

„Kadınlar sanat, bilim ve iş dünyasında başarı, ürün ve sayıca erkeklerle denge kurabilecek ortam ve koşullara kavuştuklarında, **kadın yazar** kavramına da gerek kalmayacaktır“ diye düşünüyor.

„...
İlk kez öpüştük.

Gerçek anlamda ilk kez dokunduk birbirimize. Bu dokunuş daha önce bütün bildiklerimden farklıydı. Anders Grieg'e dokunuşumun tutkulu tenselliği ile ilgisi yoktu. Biz birbirimizin yüreklerini öptük.

„Ancak yüreği öpülürse,
Öpülürse yüreği duyulur sesi
Ruhun gizli sularında
Sessizce uyuyan derinde...“

O zaman apaçık anladım ki, ilk kez aşık oluyordum. Bencilim ben! İLK'lerin güzelliğine asla doymayan, bu yüzden sık sık bir İLK serüvenine atılmaya hazır, gözü kara bir bencil...

Çünkü ilk'lerin lezzeti pek özeldir, özgürdür ve albenileri çoktur. İlk'ler zordur, yorucudur ama heyecanlı, en önemlisi gölgesizdir. Hayaletlerden, gölgelerden hoşlanmayan, netliğe önem veren birinin ilk'lere düşkünlüğünü açıklamaya çalışmak neden?

Belki biraz **normal** insanlar gibi konuştum ama

bu kadar benzeşmenin de **seçkinliğime** zarar vereceğini sanmıyorum.

Uzun ve derin öpüşmeler arasında, bir çöl susuzluğuyla içtiğimiz, bedenlerimiz değildi. Biz sanki konuşmaya susmuş, birbirimizi tanıyabilmek için çılgınca

sözsel bir sevimmenin içine yuvarlanmıştık. Bu da bir sevişmedir; sözcüklerin dudaklardan akışının müziğiyle yakalanan bir cinsellik... Bunun tadı, tennin kokusu başkadır. Tercih edenler bilir.

- Kimsin sen Afife? Nasıl birisin? Neden bütün yitirdiklerimi, hatta hiçbir zaman sahip olamadıklarımı böyle capcanlı, yürekli ve pırl pırl taşıyorsun gözlerinin derin sularında? Ve hiç tükenmeyecek, asla yitirmeyecek gibi güvenli ve güvenilir...

Onun yitirip benim hiç yitirmeyeceklerim mi?

- Kimdir sana adını armağan eden o kadın, o Afife Jale? Ve nasıl biriydi o serüvenci korsan kaptan?

- Afife Jale, büyükannem. Piri Reis büyük büyük dedem...

- Bilmek, her şeyi duymak istiyorum. Onların büyük pınarlarından sana akan güzellikleri, yabarıklıkları, her şeyi öğrenmenin heyecanı ile tutuşuyorum. Anlat, her şeyi anlat Afife...

...
(Balık İzlerinin Sesi adlı romandan)

* Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi'nin „Çağdaş Türk Edebiyatında Kadın Yazarlar“ yayınından alınmıştır.

** Yazarı **12.02.1996 Pazartesi saat 19.30'da Europa Haus / Kennedy Platz 45 127 Essen adresinde dinleyebilirsiniz.**

BULMACA

Soldan Sağa:

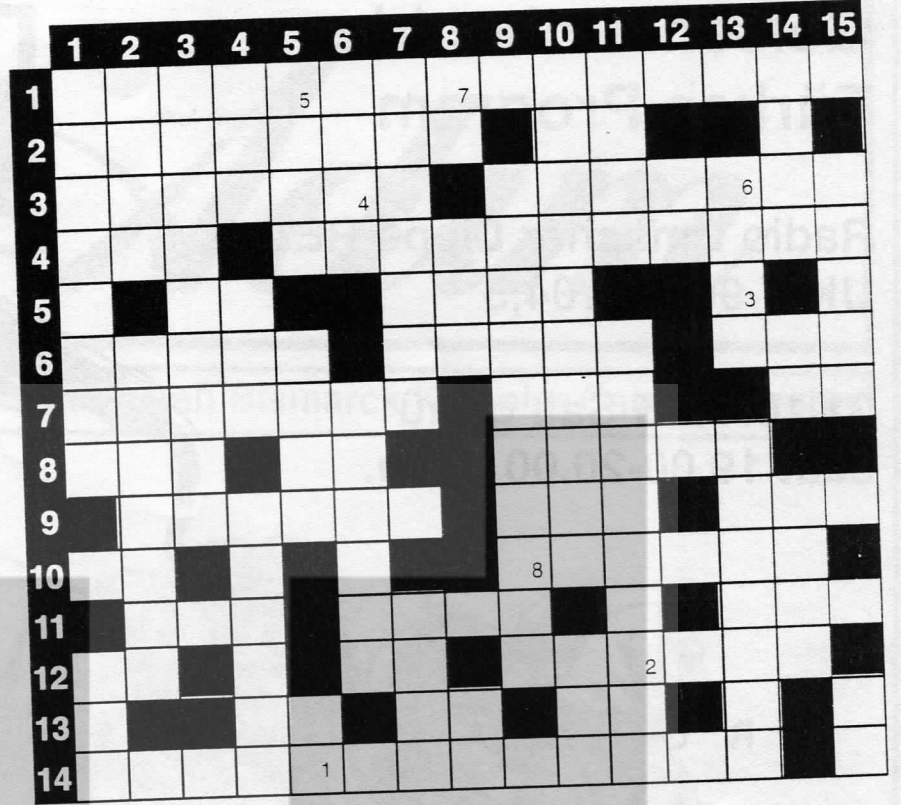
1. Mozart'ın bir operası
2. Miktarı çok olmamak şartıyla; miktarı çok değil
3. Ters, bir Türk kadın ismi; nehirlerin oluşturduğu verimli toprak
4. Bir erkek ismi; anlamak eylemini her zaman yapan .....
5. Eski bir partinin kısa yazılışı; ne soğuk ne sıcak
6. Ters bir edat; yitirilmiş; kırmızıca
7. Kabulülenmeyen bir şey karşısında davranış; açık belirtmede ifade; arslanın evi
8. Esmekten dilek şart; bir sıfat eki; eskiden aynı meslekteki kişilerin toplandığı yer
9. Türkiye ile Yunanistan'ın bir sınır kapısı; çocuklu kadın; eski dilde başkan; as
10. Namus; bir tür uyuşturucu
11. Tren istasyonu; bir rum kadın ismi; arapçada birli
12. Natriyumun simgesi; ataş; bir tür dikiş makinası işi
13. Beyaz; kırmızı; kuzu sesi
14. Türk sofrasından bir yemek

Yukarıdan aşağıya:

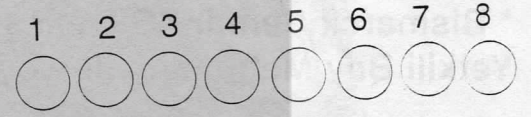
1. Tahmini bilim; tersi eski kan
2. Bir erkek ismi tersi fırtına
3. Bir güney-doğu Anadolu kenti
4. Saf; metalin oksitlenmesi; hareketlerine sahip olamayan
5. Hindistan'da kral; gurbetteki memleketi; tersi beyaz
6. Şair; İtalyada bir kent
7. Ayılma işlemini yapan; bir edat
8. Dokularda oluşan yumru; bir erkek ismi; tersi yabancı
9. Artılma imlemi yapılamaz
10. Japon kadınların giysisi; tersi olur mu anlamında bir söz
11. Bir meyve; kanama durumunda
12. tersi hayvan tuzağı
13. Ev; Külhanbeyli tavrıyla
14. Parlak ışık; bir sıfat eki; bir hayvan
15. Kendini beğenmiş; arkada bırakılan

Hazırlayan: Semra Kayaçelebi

Geçen sayımızdaki bulmacanın doğru yanıtı: „Radyo Biz Bize“ idi.
Okurlarımız arasında hediye kazananlar: Zehra Öztürk, Aynur Usluoğlu, Sevda Polat, Gönül Yasan.
Güler Özyurt. Süreyya Alemdar.

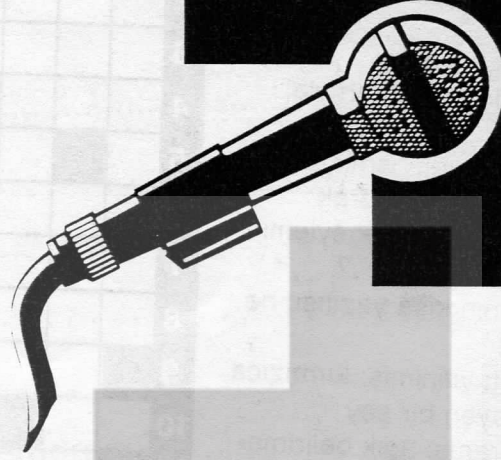
Anahtar sözcük:

Gelsenkirchen'de Türkçe Program

Radio Emscher Lippe REL
UKW 96,1 - 104,5

31.10.1995 Salı günü
saat 19.00-20.00 arası.

RADYO
BİZ BİZE

P R O G R A M D A N E L E R V A R ?

- * Bismarck Semtini Güzelleştirme Projesi:
Yetkili Bay Mehlmann ile sözleşmesi
- * OKULLAR BAŞLADI : Bir ilkokul öğretmeninden tavsiyeler
- * GENÇLİK KÖŞESİ : Grup 010???
- * SAĞLIK BÖLÜMÜ : Varis hastalığı
- * SİZİN KÖŞENİZ : İkizlerin piyano konseri
- * BUGÜNKÜ FİLMİMİZ : İki kadın / Thelma ve Luise
- * YEMEK TARİFEMİZ : Patlıcan çorbası
- * BİR KURULUŞ TANITIYORUZ : Tüketiciyi Koruma Derneği
(Verbraucher Zentrale)

HABERLER * YASALARDAKİ DEĞİŞİKLİKLER
MÜZİK * MÜZİK * MÜZİK * MÜZİK * MÜZİK *

BİZİ DİNLEYİN
BİZE YAZIN

Adresimiz: RADYO BİZ BİZE
Grenzstr. 47, 45881 Gelsenkirchen

GELECEK PROGRAM 31 Ekim SALI GÜNÜ saat 19.00-20.00 arası